

archeologických tak písemných. Časově byl v referátech zahrnut vývoj bydlení ve městech od 11. až do 20. století. Na základě archeologických výzkumů podal výklad o stavbě domů vrcholného středověku G. Fehring. Vycházel zejména z výzkumů města Lübecku a z výzkumů polských měst. O výsledcích archeologických výzkumů v Čechách a zvláště v Praze referoval Z. Smetánka. Jeho referát zaujal přítomné bohatostí archeologických pramenů a zvláště různých typů městského domu. Výzkumy z moravského území, převážně z města Olomouce, přednesl V. Nekuda. Diskuse po obou referátech se zaměřila především na problematiku zemnic, které jsou doloženy našimi výzkumy ve 13. století.

Vzhledem k tomu, že v Krems má sídlo Institut pro středověké reálie Rakouské akademie věd, přednesl jeho ředitel prof. H. Kühnel referát o možnostech využití soudobých vyobrazení k rekonstrukci bydlení ve středověkých městech. Z ostatních referátů zaujaly především ty, v nichž byly sledovány sociální poměry ve velkých městech jako např. Hamburk, Vídeň, Budapešť a Berlín.

Součástí konference byla prohlídka středověkého jádra města Krems a exkurse do Vídně.

Referáty z konference budou otištěny v časopise *Siedlungsforschung. Archäologie-Geschichte-Geographie*, svazek 5, 1987.

VLADIMÍR NEKUDA

Mezinárodní konference o typologii raně feudálních států

Mezinárodní konference o typologii raně feudálních států se zvláštním zřetelem k otázkám ideologie, třídního boje a rozvoje kultury uspořádal ve dnech 18.—20. listopadu 1986 Ústav československých a světových dějin ČSAV v Praze v historických prostorách kláštera „Na Slovanech“ v Emauzích. Konference byla součástí československo-sovětsko-bulharské spolupráce na tématu „Vznik a počátky slovanských států a národností ve střední a jihovýchodní Evropě“. Kromě československých historiků a archeologů, mezi nimiž byli zastoupeni i pracovníci pražské a brněnské univerzity, se jí zúčastnili sovětský historikové G. G. Litavrin a B. N. Florja a za bulharskou stranu V. Těpkova-Zaimova, Č. Bonev a E. Kojčeva. Kromě toho byly na konferenci vyslechnuty referáty dalších zahraničních badatelů (V. K. Ronina, E. P. Naumova, A. J. Rogova z SSSR a N. Kočeva z BLR), kteří se konference z různých důvodů nemohli zúčastnit.

Celkem bylo předneseno 18 referátů v ruštině, češtině a slovenštině. Zvláště významem sociálních hnutí v raně feudální společnosti jižních Slovanů se věnoval G. G. Litavrin. Otázkami státní struktury v raném feudalismu se zabývali D. Třeštík (Konec Velké Moravy: krize státní struktury) a R. Marsina (Vytváření systému raně feudálního uherského státu). O úloze jednotlivých hodnostářů a některých sociálních skupin v raně feudálních státech hovořili J. Žemlička (Královská hodnost u západních Slovanů), J. Lukačka (Úloha šlechty slovanského původu při stabilizaci raněfeudálního uherského státu) a E. Kojčeva (Místo titulu „satrapa“ v raně feudální balkánské struktuře). Problematiky státní ideologie a politického myšlení v raném feudalismu se týkaly referáty V. K. Ronina (Sociální elita raně feudálních knížectví západních Slovanů a formování jejího politického kurzu), V. Těpkovy-Zaimovy (Státní ideo-

logie na Balkáně a její odraz v eschatologické literatuře), E. P. Naumova (K historii politického myšlení u jižních Slovanů) a B. N. Florji (Aritmos v polských listinách 13. století). Ideologickými aspekty raně středověké kultury se zabývali P. Charvát (Ideologická funkce kultury v přemyslovských Čechách), A. Avenarius (Slovanská kultura v raně středověkých Uhrách a její ideologické aspekty) a A. I. Rogova (Vzájemné vztahy a význam církevních a světských prvků v kultuře slovanských národů v 9.—12. století). K otázkám ideologie, státní struktury a kultury raně feudálních států se na základě archeologického materiálu vyslovili ve svých příspěvcích Z. Klanica (Pohanství a pohanská reakce na Velké Moravě), B. Dostál (Velmožské dvorce ve struktuře velkomoravského státu), Č. Bonev (Slovanské osídlení Balkánu a místní kultura — modely vzájemného působení) a N. Kačev (Byzantská kultura 6.—9. století a jižní Slované). Plné znění referátů bude publikováno ve zvláštním sborníku.

Pořádající organizace dokázala zejména díky soustavné péči hlavních organizátorů — D. Třeštika a J. Žemličky — vytvořit příjemné pracovní prostředí, v němž bylo možné při bohaté diskusi vyjasnit řadu problémů a navázat užší kontakty pro další spolupráci.

BOŘIVOJ DOSTÁL

Stav a úkoly výskumu slovanského a stredovekého osídlenia Slovenska

Dne 15. května 1986 se za předsednictví akademika B. Chropovského konala v Nových Vozokanech u Nitry porada, jejímž cílem mělo být zhodnocení dosavadních výsledků výzkumu a určení jeho dalších hlavních úkolů s cílem připravit rozsáhlou syntézu o celé sledované problematice ze zorného úhlu různých vědních disciplín. Tyto aspekty se též odrazily v úvodním slově akademika B. Chropovského, na něž navázal souhrnný vstupní referát dr. D. Bialekové, CSc., dr. Z. Čilinské, CSc. a dr. P. Šalkovského, CSc., který kriticky rozebral výsledky, možnosti a upozornil na dosud neobjasněná místa v historickém vývoji Slovenska od prvního vystoupení Slovanů do zániku Velké Moravy. Další úvodní vystoupení se týkalo vývoje povelkomoravského od 10. století do konce středověku, tedy až do 1. poloviny 16. století, a připravili je dr. P. Baxa, dr. D. Čaplovič, CSc. a dr. A. Ruttkay, CSc. K oběma předloženým materiálům následovala bohatá diskuse, v níž vystoupili mimo jiné akademici J. Poulík a B. Chropovský, dr. R. Marsina, DrSc., doc. dr. T. Štefanovičová, CSc., Ing. E. Hajnalová, dr. V. Sedlák, CSc. a dr. A. Avenarius, CSc. Porada přispěla k objasnění úkolů studia, jehož cílem by měla být obsáhlá práce o etnogenezi slovenského národa.

ZDENĚK MĚŘÍNSKÝ

II. mezinárodní sympozium archeologů a historiků skla

Již druhé mezinárodní sympozium o dějinách skla v Polsku bylo pod názvem „Stan i perspektywy badań nad dziejami szkła w Polsce“ uspořádáno ve dnech 20.—22. 10. 1986 pod záštitou Instytutu Archeologii i Etnografii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika v Toruni. Referáty polských, sovětských a čes-